

Zestaw narzędzi do sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci w kontekście funduszy UE

EIGE opracował internetowy zestaw narzędzi, aby w procesach związanych z funduszami UE brać pod uwagę aspekt płci przez sporządzanie budżetu z uwzględnieniem tej kwestii.

Zestaw narzędzi jest przeznaczony dla:

- instytucji zarządzających zajmujących się programowaniem funduszy UE;
- instytucji pośredniczących wdrażających projekty finansowane z funduszy UE;
- organów ds. równouprawnienia płci;
- kadr zajmujących się funduszami unijnymi na szczeblu UE.

© Chiara Luxardo

Zawartość zestawu narzędzi

© Amnaj Khetsamtip/Shutterstock.com

W pierwszych trzech sekcjach wprowadzono koncepcję sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci i przeanalizowano jej istotność w odniesieniu do funduszy UE. W sekcji 4 przedstawiono 11 praktycznych narzędzi, dotyczących sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci, w następujących obszarach:

- ramy prawne UE;
- programowanie krajowe/regionalne oraz wsparcie na poziomie projektu;
- sprawozdawczość, monitorowanie i ocena.

Wszystkie narzędzia zwracają uwagę na dobre praktyki z państw członkowskich UE i zawierają odniesienia do odpowiednich przepisów w zakresie funduszy UE – dzięki temu użytkownicy wiedzą, po co i gdzie stosować dane narzędzie. Zestaw narzędzi EIGE do sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci jest dostępny w 22 językach UE.

Uzasadnienie zestawu narzędzi do sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci w kontekście funduszy UE

Fundusze UE należą do podstawowych narzędzi Unii mających na celu zmniejszanie różnic i nierówności w traktowaniu kobiet i mężczyzn. Równouprawnienie płci jest zapisane w prawnych i strategicznych uregulowaniach funduszy jako zasadnicza „zasada horyzontalna”. Oznacza to, że równouprawnienie płci jest wprowadzane w sposób przekrojowy we wszystkich obszarach polityki UE.

Cele sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci w kontekście funduszy UE:

- zgodność z wymogami prawnymi UE;

- promowanie rozliczalności, zorientowania na wyniki i skuteczności w planowaniu finansowym i zarządzaniu funduszami UE;
- zwiększenie przejrzystości przez większe zaangażowanie kobiet i mężczyzn w procesy budżetowe;
- wspieranie realizacji celów UE w zakresie trwałego wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i spójności społecznej oraz dobrostanu mieszkańców UE;
- propagowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn z pełnym uwzględnieniem ich różnorodności.

Opis poszczególnych 11 narzędzi:

Narzędzie 1

Fundusze UE oraz ramy regulacyjne UE dotyczące równouprawnienia płci

Narzędzie to wskazuje główne obszary polityki UE i cele w zakresie równouprawnienia płci odnoszące się do funduszy UE. Służy wspieraniu państw członkowskich i instytucji zarządzających w dostosowywaniu planowania i wdrażania przez nie programów finansowanych z funduszy UE do unijnych strategii i ram regulacyjnych w zakresie równouprawnienia płci.

Narzędzie 2

Analiza różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz ich potrzeb na poziomie krajowym i regionalnym

Narzędzie obejmuje wskazówki dotyczące tego, jak analizować różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz ich różne potrzeby w programach finansowanych z funduszy UE. Dzięki przeprowadzeniu analizy pod kątem równouprawnienia płci programowanie:

- będzie opierać się na dowodach;
- będzie mieć wysoką jakość i skuteczność;
- będzie promować równouprawnienie płci; oraz będzie nakierowane na kobiety i mężczyzn żyjące(-ych) w mniej uprzywilejowanych lub niesprzyjających warunkach.

Narzędzie 3

Wdrożenie równouprawnienia płci w celach polityki oraz celach/środkach szczegółowych

Narzędzie to służy propagowaniu równości kobiet i mężczyzn w całej ich różnorodności we wszystkich częściach UE. Może być wykorzystywane przez państwa członkowskie przy sporządzaniu umów partnerstwa oraz przez instytucje zarządzające na szczeblu krajowym i regionalnym przy opracowywaniu programów operacyjnych.

Narzędzie 4

Koordinacja między funduszami UE wspierającymi równowagę między życiem zawodowym a prywatnym

W ramach tego narzędzia analizuje się, jak można wykorzystać różne fundusze, aby propagować równowagę między życiem zawodowym a prywatnym. Mogą z niego korzystać instytucje zarządzające zajmujące się programowaniem funduszy UE na szczeblu krajowym i regionalnym. Należy je stosować przy opracowywaniu umów partnerstwa – aby wskazywać łączne wykorzystanie funduszy w ramach takich umów – oraz przy formułowaniu programów operacyjnych – aby określać zestawienia funduszy na poziomie tych programów.

Można je też wykorzystywać na poziomie UE, aby obserwować postępy we wdrażaniu dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, a także – w szerszym ujęciu – finansowanie równych praw i szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy.

Narzędzie 5

Partnerstwa i zarządzanie wielopoziomowe – identyfikacja odpowiednich partnerów, rola ekspertów ds. płci oraz skład komitetów monitorujących

Narzędzie może służyć instytucjom zarządzającym do zapewnienia:

- aby odpowiednie podmioty, zwłaszcza podmioty mające wiedzę ekspercką w zakresie równouprawnienia płci, uczestniczyły w procesach programowania i monitorowania funduszy UE;
- aby wszystkie organizacje zajmujące się projektowaniem i wdrażaniem programów finansowanych z funduszy UE uwzględniały w swoich działaniach analizę równouprawnienia płci.

Partnerzy funduszy UE kierują programowaniem i wdrażaniem, nadzorują realizację programów oraz zatwierdzają kryteria wyboru projektów i plany oceny. Ich rola polega na zapewnieniu jakości procesów związanych z funduszami UE oraz dostosowaniu nadrzędnych celów UE i państw członkowskich.

Narzędzie 6

Opracowanie ilościowych i jakościowych wskaźników na potrzeby poprawy sytuacji w zakresie równouprawnienia płci

Narzędzie to jest pomocne przy:

- opracowywaniu konkretnych ilościowych i jakościowych wskaźników na potrzeby poprawy sytuacji w zakresie równouprawnienia płci przez rozwijanie już zdefiniowanych wspólnych wskaźników dla każdego funduszu. Dzięki temu państwa członkowskie i UE będą mogły prowadzić działania następcze związane z wkładem funduszy w równouprawnienie płci;
- dopasowaniu tych wskaźników do krajowych priorytetów w zakresie równości. Dzięki temu państwa członkowskie będą mogły prowadzić działania następcze w związku z wkładem funduszy w osiągnięcie szczególnych krajowych priorytetów w zakresie równości.

Narzędzie to może być wykorzystywane przez instytucje zarządzające na szczeblu krajowym i regionalnym przy opracowywaniu programów w celu propagowania równouprawnienia płci, biorąc pod uwagę zróżnicowaną sytuację kobiet i mężczyzn. Ma zasadnicze znaczenie dla uwzględnienia aspektu płci w rocznym przeglądzie realizacji celów oraz dla zapewnienia odpowiednich informacji dla komitetu monitorującego, a także na potrzeby ocen śródkresowych i ocen *ex post*.

Narzędzie 7

Definiowanie kryteriów wyboru projektów uwzględniających aspekt płci

Instytucje zarządzające i komitety monitorujące mogą korzystać z tego narzędzia przy udzielaniu wsparcia w opracowywaniu projektów uwzględniających aspekt płci, a także przy ustanawianiu kryteriów w zakresie równouprawnienia płci na potrzeby wyboru projektów. Ma to zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, aby równouprawnienie płci było uwzględniane jako zasada horyzontalna we wszystkich działaniach związanych z funduszami.

Narzędzie 8

Monitorowanie środków przydzielanych na równouprawnienie płci (dostępne na późniejszym etapie)

Narzędzie to działa jako system monitorujący wydatki na cele związane z równouprawnieniem płci w ramach programów finansowanych z funduszy UE. Zapewnia informacje na temat finansowania takich celów, wiążąc fundusze UE z unijną polityką i celami zrównoważonego rozwoju – zwłaszcza ich wskaźnikiem 5.c.1 (w przypadku państw z systemami monitorowania i upubliczniania środków przydzielanych na równouprawnienie płci). Narzędzie to mogą wykorzystywać instytucje zarządzające na etapie planowania budżetu oraz podczas kontroli i oceny wydatków – w ramach rocznych sprawozdań z wdrażania środków.

Narzędzie 9

Uwzględnianie aspektu równouprawnienia płci przy opracowywaniu projektów

Narzędzie to jest pomocne w przełożeniu na poziom projektu celów i wskaźników związanych z płcią wyznaczonych w umowach partnerstwa i programach operacyjnych. Może być wykorzystywane przez instytucje zarządzające na szczeblu krajowym i regionalnym na etapie planowania, wdrażania i monitorowania projektu. Instytucje zarządzające mogą z niego korzystać również w celu udzielania porad jednostkom na szczeblu lokalnym oraz podmiotom odpowiedzialnym za wdrażanie projektów.

Narzędzie pomaga wypełniać wymogi dotyczące kryteriów i procedur wyboru projektów z uwzględnieniem aspektu płci.

Narzędzie 10

Włączanie perspektywy płci do procesów oceny i monitorowania

Instytucje zarządzające i komitety monitorujące mogą korzystać z tego narzędzia przy opracowywaniu „planu oceny”, w tym na potrzeby ocen śródkresowych i ocen *ex post*.

W planie oceny określa się sposób prowadzenia oceny programu, w tym ustanowionych w nim celów i wskaźników w zakresie równouprawnienia płci. Plan przewiduje regularne oceny programów – aby poprawić jakość procesu ich wdrażania i dostarczać informacje na potrzeby projektowania kolejnego etapu programu – oprócz przeglądu śródkresowego w 2024 r. i ocen *ex post* każdego programu w 2029 r. We wszystkich ocenach należy wziąć pod uwagę powiązane z danym programem aspekty dotyczące równouprawnienia płci.

Narzędzie 11

Sprawozdawczość w zakresie wydatkowania środków na rzecz równouprawnienia płci

Narzędzie obejmuje najbardziej skuteczne rozwiązania w zakresie monitorowania wydatków na rzecz równouprawnienia płci:

- audyt finansowy budżetu uwzględniający problematykę płci;
- monitorowanie środków finansowych przydzielonych na promowanie równouprawnienia płci (zob. opis narzędzia 8);
- analiza częstotliwości ponoszenia wydatków na kwestie związane z płcią.

Narzędzie to powinno być wykorzystywane przez instytucje zarządzające na etapie kontroli i oceny wydatków, w ramach rocznych sprawozdań z wdrażania środków.

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) to unijne centrum wiedzy na temat równouprawnienia płci. EIGE pomaga podmiotom kształtującym politykę i wszystkim właściwym instytucjom w ich działaniach na rzecz urzeczywistnienia równości kobiet i mężczyzn w odniesieniu do wszystkich Europejczyków poprzez przekazywanie im szczegółowej wiedzy eksperckiej oraz porównywalnych i wiarygodnych danych dotyczących równości płci w Europie.

© Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, 2020

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
Litwa

Dane kontaktowe

<http://eige.europa.eu/>

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/user/eurogender

<https://www.linkedin.com/company/eige>

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej